



Határozatok Tára

PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. december 20.¹

C-480/16. sz. ügy

**Fidelity Funds
kontra
Skatteministeriet,
az NN (L) SICAV
részvételével**

(az Østre Landsret [keleti fellebbviteli bíróság, Dánia]) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szolgáltatásnyújtás szabadsága – A tőke szabad mozgása – Korlátozások – Átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) részére kifizetett osztalékok adóztatása – Valamely tagállamban illetőséggel rendelkező társaságok által valamely másik tagállamban illetőséggel rendelkező vállalkozások részére kifizetett osztalékok – A helyzetek összehasonlíthatósága – Az adórendszer koherenciájának megőrzése”

Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel az Østre Landsret (keleti fellebbviteli bíróság, Dánia) azt kívánja megtudni a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a tőke szabad mozgásával (EK 56. cikk, jelenleg EUMSZ 63. cikk) és a szolgáltatásnyújtás szabadságával (EK 49. cikk, jelenleg EUMSZ 56. cikk) az a dán szabályozás, amely a más tagállamban letelepedett, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) kivételével azon dániai illetőségű ÁÉKBV-k számára, amelyek vállalják, hogy ténylegesen vagy technikailag minimális osztalékot fizetnek vagy számolnak el a befektetőik részére, mentességet biztosít a dán társaságok által kifizetett osztalékok után fizetendő forrásadó alól.

2. Ez a kérdés a több, az Egyesült Királyságban és Luxemburgban székhellyel rendelkező ÁÉKBV, köztük a Fidelity Funds és a Skatteministeriet (adóügyi minisztérium, Dánia) között az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK irányelv² alapján a 2000–2009 közötti időszakban dán társaságok által ezen ÁÉKBV-k részére kifizetett osztalék forrásoldalon levont adójának visszatérítése iránti követelések tárgyában folyamatban lévő jogvita

¹ Eredeti nyelv: francia.

² HL 1985. L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o. Ezen irányelv tárgya a negyedik preambulumbekkezdése szerint a tagállamokban működő kollektív befektetési vállalkozások engedélyezésére, felügyeletére, szervezeti felépítésére, tevékenységére, valamint az általuk kötelezően nyilvánosságra hozandó információkra vonatkozó közös alapvető szabályok kialakítása (lásd: 2014. szeptember 11-i Gruslin ítélet, C-88/13, EU:C:2014:2205, 33. pont; 2016. május 26-i NN (L) International ítélet, C-48/15, EU:C:2016:356, 31. pont). A 85/611 irányelvet több alkalommal módosították azt megelőzően, hogy az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 302., 32. o.), amely az ÁÉKBV irányelv átdolgozását végezte el, azt hatályon kívül helyezte volna.

keretében merültek fel. Ezek az ÁÉKBV-k azzal az indokkal kérik a visszatérítést, hogy részükre is engedélyezni kellett volna a belföldi illetőségű ÁÉKBV-eket Dániában megillető mentességet. A dán szabályozás ugyanis eltérő bánásmódot alkalmazott, ami ellentétes az uniós jogban biztosított tőke szabad mozgásával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával.

3. A kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett jogi keretből az következik, hogy a lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (selskabsskatteloven) (a társasági adóról szóló törvény, a továbbiakban: társasági adóról szóló törvény) szerint az adózási szempontból dán illetőséggel rendelkező ÁÉKBV-k teljes jövedelmük után kötelesek adót fizetni Dániában. A dán adóilletőséggel nem rendelkező ÁÉKBV-k és egyéb befektetési alapok kizárólag azon osztalékok után kötelesek adót fizetni, amelyeket dán társaságok fizettek ki a részükre, mivel ez a korlátozott adófizetési kötelezettség csak a dániai forrásokból származó jövedelmekre vonatkozik.

4. A kildeskatteloven (a továbbiakban: forrásadóról szóló törvény) 65. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha valamely dán társaság osztalékkifizetés mellett dönt, az összes osztalék egy bizonyos százalékát – eltérő rendelkezés hiányában – levonják. A forrásoldalon levont adó százalékos aránya a releváns időszakban változó volt: 2000-ben 25%, míg a 2001–2009 közötti időszakban 28% volt, kivéve, ha a kettős adóztatásról szóló egyezmény végrehajtása kedvezőbb feltételt biztosított. Ha a végső soron befizetett adó összege alacsonyabb, mint amilyen százalékarány alkalmazásával a forrásadót levonták, az ÁÉKBV kérheti a levont többletadó visszatérítését.

5. Így tehát a forrásadóról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a dán ÁÉKBV-k esetén is, amelyekre főszabály szerint az osztalékadóról szóló fenti szabályok vonatkoznak. Ugyanakkor a forrásadóról szóló törvény 65. §-ának (8) bekezdéséből kiderül, hogy az adóügyekért felelős dán miniszter előírhatja, hogy az osztalékadó levonása a lov om påligningen af indkomstskat til staten (az állami jövedelemadó értékeléséről szóló törvény, a továbbiakban: ligningslov) 16C. §-ában foglalt rendelkezések hatálya alá tartozó alapokba (a továbbiakban: a 16C. § szerinti alapok) való befizetésre nem vonatkozik. A ligningslov rendelkezéseinek pontosításáról szóló miniszteri rendelet (a továbbiakban: miniszteri rendelet) elfogadása során az adóügyekért felelős miniszter élt ezzel a lehetőséggel, és mentesítette a dániai illetőségű 16C. § szerinti alapokat minden forrásadó alól.

6. A miniszteri rendelet 38. cikke szerint az ÁÉKBV-k a mentességről igazolást kérhetnek, és mentesülhetnek az osztalékok után fizetendő forrásadó alól, feltéve egyfelől, hogy a társasági adóról szóló törvény 1. §-a (1) bekezdése és 6. pontja alá tartozó (és így dániai illetőségű) vállalkozások, másfelől a 16C. § szerinti alapnak minősülnek. Az a dániai illetőségű ÁÉKBV, amely nem felel meg a ligningslov 16C. §-ában foglalt feltételeknek, nem mentesül az osztalékok után fizetendő forrásadó alól.

7. A ligningslov 16C. §-a meghatározza, mi tekintendő „16C. § szerinti alapnak”. Így, a 2005. június 1-jéig hatályban lévő szabályok értelmében valamely ÁÉKBV akkor minősül a 16C. §-a szerinti alapnak, ha egy meghatározott minimális összegnek megfelelő osztalékot fizet (a továbbiakban: minimális osztalékfizetés). A minimális osztalékfizetés képezi a befektetőknek a vállalkozás bevétele utáni adóztatása alapját.

8. A 2005. június 1-jei 407. sz. törvény elfogadását követően, ezen időponttól kezdődően már nem kötelező ténylegesen kifizetni a minimális osztalékot a befektetőknek ahhoz, hogy az ÁÉKBV a „16C. § szerinti alapnak” minősülhessen. E minősítés azonban csak azokat az ÁÉKBV-eket illeti meg, amelyek egy minimális, a befektetők részére fizetett osztalékot számítanak, amely után a befektetők az alap által levonásra kerülő forrásadót fizetnek. A kérdést előterjesztő bíróság által adott, az e törvény indoklására hivatkozó magyarázatokból kiderül, hogy e módosítás célja annak megkönnyítése volt, hogy a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k a 16C. § szerinti alapnak minősülhessenek, annak érdekében, hogy ezek az alapok ne kényszerüljenek arra, hogy a felosztási politikájukat a dán adószabályozáshoz

igazítsák, ami megfelel azon alapok érdekeinek, amelyekben a dán befektetők jelentéktelen részesedést képviselnek. Az érdekelt felek észrevételeiből kiderül, hogy egyes nem dániai illetőségű ÁÉKBV-k eleget tudtak tenni a ligningslov 16C. §-ban meghatározott minimális osztalékfizetésre vonatkozó szabályoknak.

9. Meg kell említeni még, hogy az említett szabályokat a ligningslov 16C. §-ának (2)–(6) bekezdése pontosítja. E § (2) bekezdésének megfelelően a minimális osztalékfizetés az adóévi jövedelemnek és nettó összegeknek a veszteségekkel és költségekkel csökkentett összege. A ligningslov 16C. §-ának (3) bekezdése előírja, hogy e számításnak tartalmaznia kell egy felsorolást az e §-ban felsorolt bevételekről, ideértve a kamatbevételt, a részvények után fizetendő osztalékokat, a követeléseken és pénzügyi megállapodásokon szerzett nyereséget, valamint a részvények elidegenítésével szerzett nyereséget. A ligningslov 16C. §-ának (4) és (5) bekezdése értelmében a 16C. § szerinti alapok levonhatják az adókkal kapcsolatos veszteségeket és adminisztrációs költségeket.

10. E szabályozásra tekintettel a Fidelity Funds és az NN (L) SICAV azt állítják, hogy a forrásadó alóli mentesség igénybevételéhez dániai illetőséget előíró első feltételt jellegéből adódóan nem tudják teljesíteni. Ez a feltétel az ÁÉKBV-k vonatkozásában attól függően, hogy mely államban rendelkeznek illetőséggel, eltérő adóügyi elbíráláshoz vezet, és ezáltal az alapügy e feleinek véleménye szerint ellentétes az EK 56. cikkel, anélkül hogy ezt közérdeken alapuló nyomós okok indokolnák. A minimális osztalék számítására vonatkozó második feltétellel kapcsolatban a Fidelity Funds és az NN (L) SICAV előadja, hogy egyáltalán nincs semmilyen készletük arra, hogy e feltételeknek eleget tegyenek, mivel az első feltétel miatt semmiképpen nem részesülhetnek a 16C. § szerinti alapok számára biztosított rendszer előnyeiből. Véleményük szerint e második feltétel ellentétes az EK 49. cikkben biztosított szolgáltatásnyújtás szabadságával, mivel az ÁÉKBV-k a saját illetőségük szerinti tagállamok szabályozása, nem pedig a befektetőik illetősége szerinti egyes államok szabályai szerint épülnek fel. Ha egy ilyen előírást valamennyi külföldi illetőségű ÁÉKBV-vel szemben alkalmazni kellene, a 85/611 irányelv általi harmonizáció és a szolgáltatásnyújtás szabadsága értelmét vesztené.

11. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélte meg, hogy az alapügy megoldásához az EK 49. cikk és az EK 56. cikk értelmezése szükséges, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e az EK-Szerződésnek a tőke szabad mozgásáról szóló 56. cikkével (EUMSZ 63. cikk) vagy a szolgáltatásnyújtásról szóló 49. cikkével (EUMSZ 56. cikk) az alapeljárásban szereplőhöz hasonló adórendszer, amely alapján a [85/611] irányelv hatálya alá tartozó, nem dán ÁÉKBV-eket a dán társaságoktól származó osztalékok után forrásoldalon megadóztatják, miközben az ezzel egyenértékű, dán ÁÉKBV mentesülhet a forrásadó alól vagy azért, mert a forrásadó levonását ellensúlyozandó ténylegesen minimális osztalékot fizet tagjainak, vagy technikailag minimális osztalékkifizetés kerül kiszámításra, amely után a forrásadót a vállalkozás tagjaira vonatkozóan levonják?”

12. E kérdéssel kapcsolatos írásbeli észrevételeket terjesztett elő a Fidelity Funds, az NN (L) SICAV, a dán, a német és a holland kormány, valamint az Európai Bizottság. Az érdekelt felek szóbeli előadását a 2017. október 5-én tartott tárgyaláson hallgatták meg.

Elemzés

13. Elöljáróban meg kell állapítani, hogy azzal ellentétben, amire – többek között – a Fidelity Funds által a kérdést előterjesztő bíróság előtt előadott érvelés enged következtetni, ez utóbbi bíróság nem a 85/611 irányelv értelmezését kéri a Bíróságtól.

14. Amint ugyanis azt a Bíróság a 2016. május 26-i NN (L) International ítéletében (C-48/15, EU:C:2016:356, 32. pont) kimondta, az ÁÉKBV-k adóztatása nem tartozik azon területek hatálya alá, amelyeket ez az irányelv szabályoz, amely egyetlen, e területre vonatkozó rendelkezést sem tartalmaz. A Bíróság ugyanebben az ítéletben arra emlékeztetett, hogy a 85/611 irányelv 44. cikkének (3) bekezdése megköveteli, hogy a tagállamokban az ÁÉKBV-kre alkalmazandó és nem az irányelv által szabályozott területek hatálya alá tartozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni, ami azt is jelenti, hogy nem ellentétes a 85/611 irányelvvel a befektetési jegyeiket valamely tagállamban forgalmazó, a jelen ügyben érintett ÁÉKBV-ktől beszedett éves adó levonása, feltéve hogy erre megkülönböztetés nélkül kerül sor.³ Ugyanakkor a Bíróság, teljesen logikusan, a Szerződésben biztosított mozgási szabadságok szemszögéből kezdte vizsgálni az ÁÉKBV-ktől történő ilyen adólevonás megkülönböztetéstől és akadályozástól mentes jellegét.⁴ Éppen ezért tökéletesen érthető, hogy mivel a jelen ügyben egy, a nemzetközi adójogban és a Bíróság által általánosan elfogadott feltétel, vagyis az érintett szervezetek adóügyi illetősége alapján az ÁÉKBV-k között történő eltérő adóügyi bánásmódot előíró szabályozásról van szó,⁵ a kérdést előterjesztő bíróság csak azt kérdezte a Bíróságtól, hogy ez a szabályozás összeegyeztethető-e a mozgás szabadságával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával.

15. E pontosítást követően a dán szabályozás által alkalmazott eltérő bánásmód elemzése négy pontból áll, amelyből csak a két utolsó esetén van szükség lényegi okfejtésre. Mivel ugyanis kétségtelen, hogy a jelen ügyben a tőke szabad mozgása tekinthető relevánsnak (A), és a dán szabályozás korlátozza ezt a szabadságot (B), a legkényesebb kérdés, amint azt a Bíróság előtt folytatott vitákból kiderült, a dániai belföldi és külföldi illetőségű ÁÉKBV-k helyzetének összehasonlítható jellege (C), és az e korlátozás indokál szolgáló okok kérdése (D).

A. A tőke szabad mozgásának alkalmazásáról

16. Amint azt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szövege mutatja, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy melyik szabadság alapján kell az alapügyben szereplő szabályozást értékelni. Pontosabban, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a dán szabályozás ellentétes-e a tőke szabad mozgásáról szóló EK 56. cikkel (jelenleg EUMSZ 63. cikk) vagy a szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló EK 49. cikkel (jelenleg: EUMSZ 56. cikk).

17. Az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően azt illetően, hogy a nemzeti szabályozás az EK-Szerződés által biztosított egyik vagy másik szabadság körébe tartozik-e, az alapügyben szereplő szabályozás célját kell figyelembe venni.⁶

18. E tekintetben a dán szabályozás nemcsak a nem dániai illetőségű ÁÉKBV-k valamely tagállam, jelen esetben a Dán Királyság piacára jutásának a feltételeire, hanem e szervezetek jövedelmeinek adójogi kezelésére is vonatkozik, amely tehát közvetlenül terheli ez utóbbiak Dániában megvalósult befektetéseit. Véleményem szerint már ennek az egyszerű megállapításnak elegendőnek kell lennie a szolgáltatásnyújtás szabadsága alkalmazhatóságának kizárásához.

3 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 32. és 33. pont).

4 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 33. pont).

5 Emlékeztetőül: a közvetlen adózás tárgykörében a belföldi és a külföldi illetőségűek helyzete főszabály szerint nem összehasonlítható: lásd többek között: 1995. február 14-i Schumacker ítélet (C-279/93, EU:C:1995:31, 31. pont); 2008. december 22-i Truck Center ítélet (C-282/07, EU:C:2008:762, 38. pont); 2015. február 24-i Grünewald ítélet (C-559/13, EU:C:2015:109, 25. pont), ami azt jelenti, hogy a belföldi és a külföldi illetőségű adózók közötti eltérő bánásmód önmagában nem minősíthető a Szerződés értelmében vett „hátrányos megkülönböztetésnek” (lásd többek között: 2008. december 22-i Truck Center ítélet, C-282/07, EU:C:2008:762, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

6 Lásd többek között: 2010. július 1-jei Dijkman és Dijkman-Lavaleije ítélet (C-233/09, EU:C:2010:397, 26. pont); 2015. május 21-i Wagner-Raith ítélet (C-560/13, EU:C:2015:347, 31. pont).

19. Ráadásul, a 2006. október 3-i Fidium Finanz ítélet (C-452/04, EU:C:2006:631, 2. és 45–47. pont) alapjául szolgáló ügygel ellentétben, amely a német hatóságok által egy svájci társasággal szemben alkalmazott tilalomról szólt, amely azzal az indokkal tiltotta meg ez utóbbinak a Németországban letelepedett ügyfelei számára üzletszerű hitel nyújtását, hogy nem rendelkezik az ehhez szükséges engedéllyel, és amely ügyről a Bíróság úgy vélte, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának hatálya alá tartozik, az alapügyben szereplő dán szabályozás által a dán társaságok részéről kifizetett osztalékból részesülő nem belföldi illetőségű ÁÉKBV-k adómentességéből való kizárására vonatkozó szabályozás nem akadályozza-e gazdasági szereplőket a dán piachoz való hozzáférésben.

20. Egy ilyen szabályozás alkalmazása valóban költségesebbé tehetné a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k által a dán befektetők részére nyújtott pénzügyi szolgáltatást a dán ÁÉKBV-k azonos feltételek mellett nyújtott szolgáltatásához képest.⁷

21. Noha a szolgáltatásnyújtás szabadságát ily módon érintheti a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k adókötelezettsége, amely nem vonatkozik a belföldi ÁÉKBV-kre, mivel ez a különbség kihathat az előbbieket által Dániában nyújtott pénzügyi szolgáltatásokra, ugyanakkor e szabadság másodlagosnak tűnik a tőke szabad mozgásához képest, és mindenesetre ahhoz kapcsolódhat.⁸

22. Mindazonáltal hozzáteszem, az ügy irataiból és az érdekelt felek észrevételeiből kiderül, hogy a Fidelity Funds és az NN (L) SICAV a vállalkozások ügyvitele és irányítása befolyásolásának szándéka nélkül, kizárólag pénzügyi befektetési célzattal szereztek részesedést dán társaságokban, így nem a letelepedés szabadsága, hanem kizárólag a tőke szabad mozgása tűnik relevánsnak.⁹

23. Következésképpen, amint azt a holland kormány és a Bizottság helyesen javasolta, én is úgy vélem, hogy a jelen ügyben szereplő szabályozást az EK 56. cikkben biztosított tőke szabad mozgásának figyelembevételével kell megvizsgálni.

B. A tőke szabad mozgása korlátozásának fennállásáról

24. Az EK 56. cikk (1) bekezdése által a tőkemozgás korlátozásaként tiltott intézkedések közé tartoznak többek között azok az intézkedések, amelyek eltántoríthatják a külföldi illetőséggel rendelkezőket attól, hogy valamely tagállamban befektessenek.¹⁰

25. A jelen ügyben az alapeljárás időpontjában alkalmazandó dán szabályozás szerint, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, egy dán vállalkozás által a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére kifizetett osztalékok után kivetett forrásadó főszabály szerint – a kettős adóztatás elkerülésére irányuló egyezmény értelmében alkalmazott alacsonyabb mértéket kivéve – 2000-ben 25%,

⁷ Emlékeztetőül: a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását valószínűsítik meg azon nemzeti intézkedések, amelyek e szabadság gyakorlását tiltják, zavarják, vagy kevésbé vonzóvá teszik. Lásd többek között: 2012. október 18-i X ítélet (C-498/10, EU:C:2012:635, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁸ Lásd ebben az értelemben: 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 41. pont).

⁹ Ezen információk szerint a szóban forgó időszakban ezek a részesedések sosem haladták meg a dán társaság tőkéjének 10%-át. A tőke szabad mozgása és a letelepedés szabadsága közötti különbségtétel szempontjára vonatkozóan lásd többek között: 2017. szeptember 14-i The Trustees of the BT Pension Scheme ítélet (C-628/15, EU:C:2017:687, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁰ Lásd többek között: 2011. február 10-i Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ítélet (C-436/08 és C-437/08, EU:C:2011:61 50. pont); 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 15. pont); 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 44. pont).

a 2001–2009 közötti időszakban pedig 28% volt, míg az ilyen osztalékok a belföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére történő kifizetések esetén adómentesek voltak, feltéve, hogy emellett ez utóbbi szervezet a 16C. § szerinti alapnak minősült, vagyis 2005. május 31-ig ténylegesen minimális osztalékot fizetett a befektetőinek, vagy 2005. június 1-jétől technikailag ilyen minimális kifizetést határozott meg.¹¹

26. Következésképpen, kizárólag a dániai illetőségű, és a 16C. § szerinti alapoknak minősülő ÁÉKBV-k mentesültek az adó alól, a külföldi illetőségű ÁÉKBV-eket pedig következetesen kizárták e mentességből, még azokban az esetekben is, amikor, mint a jelen esetben is, a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k a kettős adóztatás elkerülésére irányuló egyezmény értelmében csökkentett mértékű osztalékadó-kedvezményből részesülhetnek, vagy ha – ami a jelen ügyben láthatóan nem áll fenn – ténylegesen vagy technikailag minimális osztalékot fizetnek vagy számolnak el a befektetőik felé.

27. Az osztalékokra vonatkozó, az ÁÉKBV-k között különösen az illetőségüktől függően ily módon eltérő adóügyi bánásmód alkalmas arra, hogy eltántorítsa egyrészt a külföldi illetőségű ÁÉKBV-eket a Dániában székhellyel rendelkező társaságokba történő befektetéstől, másrészt pedig az e tagállamban illetőséggel rendelkező befektetőket a külföldi illetőségű ÁÉKBV-kben történő részesedésszerzéstől.¹²

28. Ennek következtében, amint azt egyébként a dán kormány is elismeri, egy ilyen adóügyi szabályozás főszabály szerint a tőke szabad mozgásának az EK 56. cikkel ellentétes korlátozását valósítja meg.

29. A tőke szabad mozgásának az előbbieken bemutatott korlátozása ugyanakkor elfogadható lehet az uniós jogban, amennyiben az EK 58. cikk (1) bekezdése a) pontjának megfelelően e korlátozás alapját jelentő eltérő bánásmód objektíve össze nem hasonlítható helyzetekre vonatkozik, vagy közérdeken alapuló nyomós indok alapján igazolható.¹³

30. Amint arra az előzőekben rámutattam, mind az alapügyben szereplő helyzetek összehasonlíthatóságával, mind a dán szabályozásban szereplő tőkemozgásokra vonatkozó korlátozások indoklásával részletesebben foglalkozni kell.

C. Az alapügyben szereplő helyzetek összehasonlíthatóságáról

31. Emlékeztetni kell arra, hogy annak vizsgálata során, hogy valamely határon átnyúló helyzet összehasonlítható-e valamely belső helyzettel, vagy sem, figyelembe kell venni a kérdéses nemzeti rendelkezések célját, valamint ez utóbbiak tárgyát és tartalmát.¹⁴

32. A kérdést előterjesztő bíróság által előadott magyarázatokból és a dán kormány észrevételeiből kiderül, hogy a szóban forgó dán szabályozás célja egyfelől a sorozatos kettős adóztatás megelőzésének biztosítása az ÁÉKBV-k közvetítésével történő befektetések esetében, másfelől annak megakadályozása, hogy a dán társaságok által kifizetett osztalékok a belföldi illetőségű ÁÉKBV-eket megillető mentességek miatt elkerüljék Dánia adóztatási joghatóságát, és e joghatóság ténylegesen kiterjedjen legalább az említett szervezetek befektetői szintjén ezekre az osztalékokra.

11 Meg kell jegyezni, hogy az NN (L) SICAV a kérdést előterjesztő bíróság megállapítását kifogásolva azt állítja, hogy az alapügy időpontjában alkalmazandó dán szabályozás értelmében nemcsak az ügyvezetett felosztó dán ÁÉKBV-k, vagyis a 16C. § szerinti alapok, hanem valamennyi dán ÁÉKBV mentesült a forrásadó alól. Ugyanakkor nem vitatott, hogy mivel az EUMSZ 267. cikk alkalmazási körében kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság azonosíthatja és értelmezheti a nemzeti jogot, a Bíróságnak nem feladata, hogy kétségbe vonja a kérdést előterjesztő bíróság kiindulópontját képező előfeltevést: lásd ebben az értelemben: 2017. június 14-i Online Games és társai ítélet (C-685/15, EU:C:2017:452, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

12 Lásd ebben az értelemben: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 17. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 42. pont).

13 Lásd többek között: 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

14 Lásd: 2016. június 2-i Pensioenfonds Metaal en Techniek ítélet (C-252/14, EU:C:2016:402, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33. Elsőként, a sorozatos adóztatás megelőzésére irányuló célkitűzésre vonatkozóan az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy egy adott tagállam által a belföldi illetőségű társaság által felosztott nyereség sorozatos, illetve kettős adóztatásának elkerülése, illetve enyhítése érdekében hozott intézkedések szempontjából az osztalékban részesülő belföldi illetőségű társaságok, adóalanyok, részvényesek helyzete nem feltétlenül hasonló a másik tagállamban illetőséggel rendelkező osztalékban részesülő társaságok, adóalanyok, részvényesek helyzetéhez.¹⁵

34. Ugyanakkor attól kezdve, hogy valamely tagállam egyoldalúan vagy egyezmények útján jövedelemadót vet ki a belföldi illetőségű társaságok által nemcsak a belföldi, hanem a külföldi illetőségű társaságoknak, adóalanyoknak vagy részvényeseknek fizetett osztaléokra is, e külföldi illetőségű társaságok, adóalanyok vagy részvényesek helyzete hasonló a belföldi illetőségű társaságok, adóalanyok vagy részvényesek helyzetéhez.¹⁶

35. Ugyanis kizárólag az ugyanezen állam adóztatási joghatóságának gyakorlása vezet a többszörös vagy a gazdasági kettős adóztatás veszélyéhez, függetlenül a más tagállamban történő adóztatástól. Ilyen esetben annak érdekében, hogy az osztalékban részesülő külföldi illetőségű jogosultak ne ütközzenek a szabad tőke mozgásnak az EK 56. cikk által főszabály szerint tiltott korlátozásába, az osztalékfizető társaság illetősége szerinti tagállam felelős annak biztosításáért, hogy a külföldi illetőségű társaságok, adóalanyok vagy részvényesek a nemzeti jogban a többszörös vagy gazdasági kettős adóztatás elkerülését vagy enyhítését célzó eljárások tekintetében a belföldi illetőségű társaságokra, adóalanyokra vagy részvényesekre irányadóval egyenértékű bánásmódban részesüljenek.¹⁷

36. Mivel az alapügyben a Dán Királyság úgy határozott, hogy gyakorolja adóztatási joghatóságát a dán társaságok által a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére kifizetett osztalékok vonatkozásában, ennek következtében ezek az ÁÉKBV-k a belföldi ÁÉKBV-kkel azonos helyzetbe kerültek a dán társaságok által kifizetett osztalékok többszörös megadóztatásának kockázata tekintetében.

37. Másodszor, az arra irányuló célkitűzéssel kapcsolatban, hogy a belföldi ÁÉKBV-k akkor részesüljenek adómentességben, ha az adóztatás e szervezetek befektetőinek szintjére kerül, felmerülhet a kérdés, hogy a helyzetek összehasonlíthatóságának vizsgálata során figyelembe kell-e venni a befektetők adóügyi helyzetét.

38. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint csak az alapügyben szereplő nemzeti adójogi szabályozás által megállapított megkülönböztető kritériumokat kell figyelembe venni a kifizetett osztalék adóztatására vonatkozó eltérő bánásmód vizsgálata során.¹⁸

39. Amint arra már rámutattam, az alapügyben az ÁÉKBV-k részére biztosított forrásadó alóli mentesség két feltételen alapul. Egyfelől az ÁÉKBV-knek dániai illetőséggel kell rendelkezniük, másfelől 2005. május 31-ig ezeknek a szervezeteknek oly módon kellett minimális osztalékot fizetniük, hogy ezen osztalékból levonták a befektetőket terhelő forrásadót; ez a követelmény 2005. június 1-jétől a minimális osztalék egyszerű technikai számítására módosult, amely után továbbra is a befektetők kötelesek adózni a forrásadó ÁÉKBV általi levonása formájában.

15 Lásd többek között: 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítélet (C-303/07, EU:C:2009:377, 42. pont); 2011. október 20-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-284/09, EU:C:2011:670, 55. pont); 2012. október 25-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-387/11, EU:C:2012:670, 48. pont).

16 Lásd ebben az értelemben többek között: 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítélet (C-303/07, EU:C:2009:377, 43. pont); 2011. október 20-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-284/09, EU:C:2011:670, 56. pont); 2012. október 25-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-387/11, EU:C:2012:670, 49. pont); 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítélet (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 67. pont).

17 Lásd ebben az értelemben: 2011. október 20-i Bizottság kontra Németország ítélet (C-284/09, EU:C:2011:670, 57. pont); 2012. október 25-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-387/11, EU:C:2012:670, 50. pont); 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítélet (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 68. pont).

18 Lásd: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 28. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 61. pont).

40. Ez a kettős jellegzetesség különbözteti meg a dán szabályozást a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) alapját képező francia szabályozástól. Ebben az ítéletben ugyanis a Bíróság a francia és a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k objektív összehasonlíthatóságát vizsgálta, figyelmen kívül hagyva az ÁÉKBV-k befektetőinek adóügyi helyzetét, mivel a francia szabályozás egyetlen, az e szervezetek illetőségére vonatkozó megkülönböztető kritériumot állapított meg.

41. Tekintettel a francia és a dán szabályozási keret közötti, a fentiekben bemutatott különbségre, és annak ellenére, hogy az érdekelt felek többek között megvitatták a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítéletnek (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) a jelen ügyre kifejtett lehetséges következményeit, érdekes módon megállapítható, hogy az írásbeli észrevételeket benyújtó három kormány közül egyik sem támogatta azt az elképzelést, hogy a helyzetek összehasonlíthatóságának vizsgálatát a befektetők adóügyi helyzetére is ki kell terjeszteni. Míg ugyanis a dán kormány ezen ítéletre hivatkozva arra szorítkozott, hogy ezt a szabályozást az adórendszer kohéziójának, konkrétan az adózási hatáskörök kiegyensúlyozott elosztásának megőrzésével indokolta,¹⁹ addig a német és a holland kormány a helyzetek objektív összehasonlíthatóságára vonatkozó megjegyzései középpontjába az ÁÉKBV-k által képviselt befektetési eszközöket helyezte.

42. Végző soron a Fidelity Funds és az NN (L) SICAV és kisebb mértékben a Bizottság volt az, amely, miközben támogatta azt az elméletet, mely szerint az összehasonlításnak kizárólag az ÁÉKBV-k helyzetére, nem pedig a befektetők adóügyi helyzetére kell vonatkozni, a legrészletesebb indokolást szolgáltatva arra vonatkozóan, hogy milyen szinten kell elvégezni a helyzetek összehasonlíthatóságának vizsgálatát. Közelebbről, az NN (L) SICAV szerint a dán szabályozás egy olyan megkülönböztető kritériumot állapított meg, amely kizárólag az osztalékból részesülő ÁÉKBV-k illetőségén alapul, és a belföldi illetőségű ÁÉKBV-ket megillető adómentességnek nem feltétele a befektetők részére kifizetett nyereség megadóztatása. A dán szabályozás nem állít fel kapcsolatot a közönséges (vagy az osztalékokat tőkésítő) ÁÉKBV-k részére kifizetett nemzeti eredetű osztalékokra vonatkozó adóügyi bánásmód és ez utóbbiak befektetőinek adóügyi helyzete között. A dán szabályozás azon 16C. § szerinti alapok esetében sem veszi figyelembe a befektetők adóügyi helyzetét, amelyek a kapott osztalékokat felosztják. A külföldi illetőségű ÁÉKBV részére kifizetett osztalékokra vonatkozóan alkalmazott forrásadó tehát akkor sem lehet csökkentett mértékű, ha az említett szervezet dániai illetőségű befektetőkkel rendelkezik, amelyek adóügyi helyzete így összehasonlítható a belföldi illetőségű ÁÉKBV-k befektetőinek helyzetével. Ezenfelül a Bizottság fenntartja, hogy a belföldi és a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k egymással összehasonlítható helyzetben vannak még akkor is, ha a befektetők adóztatását az összehasonlítás során figyelembe veszik. Végül, a Fidelity hozzáteszi, hogy a külföldi illetőségű ÁÉKBV-ket, mivel vonatkozik rájuk a 85/611 irányelv, össze kell hasonlítani a dániai illetőségű ÁÉKBV-kkel.

43. A jelen indítvány további részében kifejtésre kerülő okokból hajlok annak elfogadására, hogy a helyzetek összehasonlítására irányuló vizsgálat terjedelmétől függetlenül az alapügyben szereplő helyzetek objektíven összehasonlíthatóak, így végző soron azt kellene elemezni, hogy a dániai szabályozás indokolható-e különösen az adórendszer kohéziója megőrzésének szükségességével.

44. Először is, nem értek egyet a Fidelity Funds azon érvelésével, mely szerint az ÁÉKBV-knek a 85/611 irányelv által szabályozott jogállása elegendő a külföldi és a dániai illetőségű ÁÉKBV-knek a dán adójogi szabályozás szempontjából történő objektív összehasonlíthatósága megállapításához. Az általam kifejtettek túl ugyanis az ÁÉKBV-k adóztatása nem tartozik a 85/611 irányelv hatálya alá,²⁰ az összehasonlíthatóságnak a tőke szabad mozgása tekintetében végzett vizsgálata nem az érintett

¹⁹ Ezen indokokkal kapcsolatban lásd a jelen indítvány 61–81. pontját.

²⁰ Lásd a jelen indítvány 14. pontját.

szereplők jogállására irányul, hanem a szóban forgó adójogi szabályozással érintett helyzetükre.²¹ A gazdasági szereplők helyzete összehasonlíthatóságának az elemzése során a Bíróság már kizárta az ÁÉKBV jogállás relevanciáját, mivel ez utóbbira nem vonatkozik (vagy vonatkoznak) az alkalmazandó adójogi szabályozás alapját képező megkülönböztető kritérium (vagy kritériumok).²²

45. Ezután, annak megállapítása érdekében, hogy milyen szintű helyzetek összehasonlítására van szükség, vagyis az kizárólag az ÁÉKBV-k szintjén vagy a befektetőik szintjén is elvégzendő-e, az érdekelt felek a Bíróság kérésére megvitatták, hogy a nemzeti szabályozás alapját képező két kritérium önálló-e, vagy szétválaszthatatlanul összekapcsolódott egymással.

46. Az erre a kérdésre adandó egyhangú, az ÁÉKBV illetőségére, illetve a tényleges vagy technikai minimális osztalékfizetésre vonatkozó kritérium egymástól független vagy elválaszthatatlan jellegét kimondó válasz ugyanis erősen arra utalhat, hogy a dán szabályozás összességében nem áll távol a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) alapját képező ügyben szereplő francia, illetve a 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249) alapját képező ügyben szereplő lengyel szabályozástól. Más szóval, mivel e két szabályozás kizárólagosan vagy elsősorban az érintett ÁÉKBV-k illetőségi helyén alapult, a Bíróság elfogadta, hogy a helyzetek összehasonlítását kizárólag e szervek szintjén kell elvégezni.²³

47. A jelen ügyben, az NN (L) SICAV azon kifogásai ellenére, amelyek arra vonatkoznak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság állítólagosan tévesen értelmezte a dán szabályozást, és amelyeket a Bíróság az EUMSZ 267. cikkben bevezetett bírósági együttműködés keretében nem vizsgálhat,²⁴ véleményem szerint bizonyos körülmények annak elfogadása mellett szólnak, hogy az ÁÉKBV illetőségére vonatkozó kritérium nemcsak hogy elválasztható a tényleges vagy technikai minimális osztalékfizetésre vonatkozó kritériumtól, de meg is előzi ez utóbbit. Egyfelől ugyanis meg kell jegyezni, hogy a miniszteri rendelet 38. cikkében átvett két kritérium két külön nemzeti jogszabályban is megjelenik.²⁵ Ezenfelül a dán kormány írásbeli észrevételeiben elismerte, hogy a második kritérium adott esetben az ÁÉKBV illetőségére vonatkozó kritériumtól függetlenül is alkalmazható. Másfelől, amint arra a Fidelity Funds és az NN (L) SICAV hivatkozott, és amint azzal a dán kormány is egyetértett, kizárólag a dán ÁÉKBV-k tudják teljesíteni a dániai illetőségre vonatkozó feltételt annak ellenére, hogy egyes külföldi illetőségű ÁÉKBV-k teljes egészében alkalmasak arra, hogy megfeleljenek (és a gyakorlatban meg is felelnek) a második kritériumnak.

48. Ilyen körülmények között a helyzetek összehasonlíthatósága kizárólag a dán szabályozásban támogatott fő és elsődleges, vagyis az ÁÉKBV illetőségi helyére vonatkozó kritérium szempontjából valósulhat meg, és így a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) és a 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 63. és 69. pont) mintájára meg kell állapítani, hogy csak az ÁÉKBV-k dániai vagy külföldi illetőségük szerinti helyzetét kell összehasonlítani, és hogy összességében ezek a befektetési eszközök a dán társaságoktól megszerzett osztalékokra vonatkozó adóügyi bánásmód szempontjából objektíven összehasonlítható helyzetben vannak.

21 Lásd e tekintetben analógia útján két finn eredetű osztalékot szerző társaság, egy finn illetőségű részvénytársaság és egy luxemburgi jog szerinti, a finn jogban nem elismert jogi formában működő VABT helyzetének összehasonlítható jellegére vonatkozóan: 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítélet (C-303/07, EU:C:2009:377, 50–56. pont).

22 Lásd ebben az értelemben: 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 68. pont).

23 Lásd 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 32., 39. és 41. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 62., 63. és 68. pont).

24 Lásd e kérdésben a jelen indítvány 11. lánkjegyzetét. Így a jelen indítványban már nem térek vissza ezekre a kifogásokra, amelyek számos alkalommal megjelentek az NN (L) SICAV észrevételeiben, és amelyek a tárgyaláson is elhangzottak.

25 Vagyis a társasági adóról szóló törvény és a ligningslov, lásd a jelen indítvány 6. pontját.

49. Ugyanakkor a dán szabályozás arra a megfontolásra épül, hogy a forrásadó alóli mentesség csak akkor adható meg a belföldi illetőségű ÁÉKBV-k számára, ha tényleges vagy technikai minimális osztalékfizetést teljesítenek a befektetők számára, amelyből e szervezetek levonják a forrásadót. Márpedig a Dán Királyság csak akkor biztosítja egy ÁÉKBV részére a forrásadó alóli mentességet, ha bebizonyosodik, hogy e tagállam gyakorolhatja adóztatási joghatóságát az ilyen ÁÉKBV által a befektetők részére kifizetett osztalékok vonatkozásában.

50. Ennélfogva, a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) és a 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249) alapjául szolgáló ügyekkel ellentétben létezik egy, a dán szabályozás által létrehozott kapcsolat a belföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére biztosított mentesség és a befektetők adóügyi helyzete között, amint azt egyébként a Bizottság írásbeli észrevételeiben elismerte. Úgy vélem tehát, hogy ez utóbbiak helyzetét is figyelembe kell venni a helyzetek összehasonlíthatóságának vizsgálata során.

51. Ugyanakkor, az ÁÉKBV-k befektetők helyzetének figyelembevétele véleményem szerint nem jelenti azt, hogy az összességükben vizsgált helyzetek objektíven nem összehasonlíthatóak, és így a dán szabályozásból eredő eltérő bánásmód elfogadható lenne. A dán szabályozás ugyanis nem kezeli átfogóan az ÁÉKBV-k befektetőinek helyzetét, így az e hiányosságból eredő eltérő bánásmódot nem indokolhatja a helyzetek közötti objektív eltérés.²⁶

52. E tekintetben úgy vélem, hogy a befektetők adóügyi helyzetének a vizsgálata három különböző szempont alapján valósulhat meg. Elsőként elképzelhető, hogy a *belföldi illetőségű* befektetők adóügyi helyzete aszerint hasonlítható össze, hogy belföldi vagy külföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére teljesítenek befektetéseket. Másodszor, összehasonlítható egy belföldi illetőségű ÁÉKBV *belföldi illetőségű* befektetőjének és egy külföldi illetőségű ÁÉKBV *külföldi illetőségű* befektetőjének az adóügyi helyzete is. Végül, harmadszor, a *külföldi illetőségű* befektetők helyzetének az összehasonlíthatósága is vizsgálható aszerint, hogy külföldi vagy belföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére teljesítenek-e befektetéseket.²⁷

53. Az első helyzetet illetően nem látok objektív különbséget a dán befektetők helyzete között aszerint, hogy belföldi vagy külföldi illetőségű ÁÉKBV-be valósítanak-e meg befektetéseket. Ezek a befektetők a Dán Királyság adóztatási joghatósága alá tartoznak, és főszabály szerint megkülönböztetés nélkül kell kezelni őket. Amíg azonban külföldi illetőségű ÁÉKBV-be – amely akkor is a forrásadó hatálya alá tartozik, ha a „16C. § szerinti alapnak” minősülhet – befektetést megvalósító dán befektető, amint azt a dán kormány is elismeri, minden esetben többszörös adóztatást szenved el, addig egy belföldi illetőségű, a „16C. § szerinti alapnak” minősülő, és a forrásadó alóli mentességet élvező ÁÉKBV dán befektetője előre levonhatja az egyébként általa teljesítendő jövedelem- vagy társasági adó előlegét.

54. Úgy vélem, nem vezethet eltérő eredményre a második eset sem, amelyben egy belföldi illetőségű ÁÉKBV belföldi illetőségű befektetőjének és egy külföldi illetőségű ÁÉKBV külföldi illetőségű befektetőjének adóügyi helyzete kerül összehasonlításra. A dán szabályozás szempontjából mindkettő objektíven összehasonlítható helyzetben van, amennyiben olyan ÁÉKBV-k felé valósítanak meg befektetést, amelyek nem osztják fel a dán társaságoktól szerzett osztalékokat.

²⁶ A 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítéletben (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286) a Bíróság, amikor elutasította a francia kormány azon érvét, mely szerint a nemzeti szabályozás a befektetők adóügyi helyzetét is figyelembe vette, annak megállapítására szorítkozott, hogy ez a szabályozás csupán csak aszerint különböztette meg az ÁÉKBV-ket, hogy rendelkeznek-e franciaországi illetőséggel, vagy sem. Ezen ítélet 31–38. pontjában ugyanis a Bíróság konkrétan, az elosztó ÁÉKBV-kre is kiterjedően megvizsgálta, hogy a francia kormány állításának megfelelően ténylegesen és teljes mértékben figyelembe veszi-e ez a szabályozás minden befektető adóügyi helyzetét.

²⁷ Ezzel szemben az ÁÉKBV-kre és befektetőikre vonatkozó nemzeti szabályozás céljára tekintettel véleményem szerint irreleváns a dán társaságtól osztalékból részesülő külföldi illetőségű ÁÉKBV külföldi illetőségű befektetője helyzetének és egy, a dán társaságok osztalékából közvetlenül részesedő külföldi illetőségű befektető helyzetének az összehasonlítása.

55. A külföldi illetőségű ÁÉKBV-k külföldi illetőségű befektetőire és a 16C. § szerinti dániai illetőségű alapok belföldi illetőségű befektetőire vonatkozóan megjegyzem, hogy a 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítéletben (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 74. pont) a Bíróság az adóalanyok számára kifizetett osztalék forrása szerinti tagállamban belső, illetve külső illetőséggel rendelkező adóalanyokkal kapcsolatos adóügyi bánásmód összehasonlíthatóságának az e tagállam általi vizsgálata kapcsán kimondta, hogy „ha a tagállam a területén székhellyel rendelkező társaságok által juttatott osztalékot forrásadó formájában adóztatja meg, a külföldi illetőségű adóalannal és a belföldi illetőségű adóalannal szembeni adójogi bánásmód összehasonlítását egyrészt a külföldi illetőségű adóalany által fizetendő osztalékadóra, másrészt pedig a belföldi illetőségű adóalany által fizetendő, adóalapjában az azon részvényekből származó jövedelmet is magában foglaló jövedelemadóra vagy társasági adóra figyelemmel kell elvégezni, amelyből az osztalékok erednek”. A Bíróság szerint ugyanis az EK 58. cikk (1) bekezdése a) pontjának (jelenleg EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja) alkalmazásához önmagában csak az osztalékadó figyelembevétele nem elegendő, mivel az elemzésnek ki kell terjednie a természetes személyek azon jövedelmeire, illetve a társaságok azon nyereségére is, amelyek egy tagállamban székhellyel rendelkező társaságokban való részesedésük birtoklásából erednek.²⁸

56. A forrás szerinti tagállamban illetőséggel rendelkező, és illetőséggel nem rendelkező jogalanyok által viselt tényleges adóteher összehasonlítására vonatkozó e kritérium jelen ügyben történő alkalmazása azt jelenti, hogy nem elegendő annak megállapítására szorítkozni, hogy a „16C. § szerinti alapként” minősített külföldi illetőségű ÁÉKBV külföldi illetőségű befektetőit közvetve terheli az ez utóbbi által levont forrásadó, míg a 16C. § szerinti dán alap befektetői közvetlenül viselik az ez utóbbi által levont adóelőleget, aminek következtében ezek a befektetők nincsenek objektíven összehasonlítható helyzetben. A külföldi illetőségű befektetők által viselt, teljes egészében vizsgált adóteher ugyanis végleges, míg a belföldi illetőségű befektető mindig csökkentheti az általa Dániában teljesítendő jövedelem- vagy társasági adóelőleg összegét.

57. A külföldi illetőségű befektető jövedelemadója vitathatatlanul egy másik tagállam adóztatási joghatósága alá tartozik. Ugyanakkor általános szabályként, amennyiben a befektető illetősége szerinti tagállam a kettős adóztatás elkerülése érdekében a beszámítási módszert alkalmazza, az osztalékok forrásoldalon levont adója nem, vagy nem teljesen téríthető vissza vagy számítható be a jövedelem- vagy társasági adó összegébe.²⁹ Mindenesetre, egy tagállam, adott esetben függetlenül a kettős adóztatás elkerülésére irányuló egyezménytől, nem hivatkozhat egy másik tagállam által egyoldalúan nyújtott előnyre annak érdekében, hogy kivonja magát az EK-Szerződésből eredő kötelezettségei alól.³⁰

58. Végül, az olykor a „16C. § szerinti alapként” minősíthető külföldi illetőségű ÁÉKBV-be, olykor a dániai illetőségű 16. § szerinti alapba befektetést megvalósító külföldi illetőségű befektetők összehasonlítása esetén, míg az első helyzetben, amint arra a Bizottság hivatkozott, minden esetben sor kerül a kifizetett osztalékok után számított forrásadónak a külföldi illetőségű ÁÉKBV-től történő levonására, és így a felosztott osztalék megadóztatására, anélkül hogy figyelembe kellene venni az esetleges költségeket és veszteségeket, a 16C. § szerinti dániai illetőségű alapba befektetést megvalósító befektető forrásadó-köteles, amelynek az alapját a ligningslov 16C. § (2), (4) és (5) bekezdésének

28 Lásd: 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítélet (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 73. pont). Véleményem szerint az ezen ítéletben kifejtett indokolás kiterjeszthető a befektetési eszközökre is olyan esetekben, amikor a befektetők helyzete figyelmen kívül marad, mivel a belföldi illetőségű 16C. § szerinti alapok által viselt adóteherhez képest általában magasabb a „16C. § szerinti alapként” minősíthető külföldi illetőségű ÁÉKBV-k által viselt teljes adóteher.

29 Lásd ebben az értelemben: Adema, R., UCITS and Taxation, Kluwer Law International, the Hague, 2009, 39–40. o. és Hippert, G., „The TFEU Eligibility of Non-EU Investment Funds Subjected to Discriminatory Dividend Withholding Taxes”, EC Tax Review, 2016–2, 82. o. (amelynek megállapításai szintén egy Unión belüli helyzetre vonatkoznak). A 2008. május 20-i Orange European Smallcap Fund ítéletben (C-194/06, EU:C:2008:289, 42–47. és 65. pont) a Bíróság azt is megállapította, hogy egy ÁÉKBV illetősége szerinti tagállam a saját, illetve a vele a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezményt megkötő tagállam joghatósága alá tartozó társaságok osztalékából részesülő ÁÉKBV-ktől eltérően megtagadhatja a más tagállamokban illetőséggel rendelkező társaságok által e szervezet részére kifizetett osztalék után levont forrásadóval szembeni kompenzáció nyújtását azzal az indokkal, hogy az eltérő bánásmód a tagállamok adóztatási joghatóságának párhuzamos gyakorlásából ered.

30 Lásd többek között: 2007. november 8-i Amurta ítélet (C-379/05, EU:C:2007:655, 78. pont); 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítélet (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 77. pont).

megfelelően a minimális osztalékfizetés képezi, amelyből levonhatóak a szervezet ügyvitelével kapcsolatos veszteségek és költségek. A teljes adóteher tehát a második esetben szereplő befektetőkre kedvezőbb, mint az első esetben, holott véleményem szerint ezt nem indokolja a kifizetett osztalékok forrása szerinti államban illetőséggel nem rendelkező befektetők helyzete közötti objektív különbség.

59. Úgy vélem, hogy mivel a jelen ügyben szereplő dán szabályozás nem tartható fenn azzal az indokkal, hogy objektíven eltérő helyzetekre kell alkalmazni, ezért közérdeken alapuló nyomós oknak kell indokolnia ezt a szabályozást ahhoz, hogy fennmaradjon.

D. A korlátozás igazoltságáról

60. A dán és a holland kormány szerint a dán szabályozásból eredő eltérő bánásmódot mind az adóztatási joghatóság kiegyensúlyozott megosztásának biztosítására (1), mind az adórendszer egységességének megőrzésére (2) irányuló szándék igazolja. Már most jelzem, hogy bár az első indok nem meggyőző számomra, hajlok arra, hogy a dán rendszert az adórendszer egységessége megőrzésének szükségességével lehet igazolni, amely mindazonáltal aránytalan e célkitűzéshez képest.

1. Az adóztatási joghatóság kiegyensúlyozott megosztásáról

61. A dán kormány emlékeztet arra, hogy a külföldi befektetőknek a 16C. § szerinti alapok által részükre rendszeresen teljesített minimális osztalékfizetésre korlátozott (forrás-) adófizetési kötelezettsége van, míg a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k által kifizetett hasonló termékek akkor sem tartoznak Dánia adóztatási joghatósága alá, ha az így kifizetett pénzeszközök az említett ÁÉKBV-k dán társaságok felé megvalósított befektetéseiből származnak. Márpedig e kormány szerint a külföldi illetőségű ÁÉKBV-knek a dán társaságok által kifizetett osztalékok után fizetendő forrásadó alól történő mentesítése azzal a következménnyel járhat, hogy a külföldi befektetők, pusztán azáltal, hogy dán társaságokba külföldi illetőségű ÁÉKBV-k közvetítésével valósítanak meg befektetéseket, teljes egészében mentesülhetnek az e társaságok által kifizetett osztalékok utáni dán adófizetés alól, ami veszélyezteti Dánia jogát a területén megvalósított tevékenységekkel kapcsolatos adóztatási joghatósága gyakorlására.

62. Számomra ezek a megfontolások egyáltalán nem meggyőzőek.

63. Igaz ugyan, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása megőrzésének szükségessége akkor fogadható el, ha a szóban forgó rendszer olyan magatartások megakadályozására irányul, amelyek alkalmasak arra, hogy veszélyeztessék a tagállamnak a területén végzett tevékenységekre vonatkozó adóztatási joghatósága gyakorlását.³¹

64. Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlatból az is kiderül, hogy ha valamely tagállam úgy döntött, hogy nem adóztatja a belföldi illetőségű kedvezményezett ÁÉKBV-k belföldi eredetű osztalékait, nem hivatkozhat a tagállamok között megosztott adóztatási joghatóság egyensúlyának megőrzéséhez fűződő követelményre a külföldi illetőségű kedvezményezett ÁÉKBV-k ilyen jövedelmei adóztatásának igazolása érdekében.³²

³¹ Lásd többek között: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 47. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 98. pont).

³² Lásd: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 48. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 99. pont).

65. Mivel a jelen ügyben a Dán Királyság úgy döntött,³³ hogy csak a 16C. § szerinti dániai illetőségű alapok által megszerzett osztalékok után fizetendő forrásadó alóli mentességet engedélyezi, amelyből kizárja a külföldi illetőségű ÁÉKBV-eket, köztük elsősorban azokat, amelyek alkalmasak arra, hogy megfeleljenek vagy meg is felelnek a ligningslov 16C. §-ában meghatározott osztalékfizetésre vonatkozó feltételeknek, a kizárólag a külföldi illetőségű ÁÉKBV-eket érintő adóztatást nem indokolhatja az e tagállam adóztatási joghatósága zavartalan gyakorlásának célkitűzése.

66. Következésképpen az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztásán alapuló indokot véleményem szerint el kell utasítani.

2. Az adórendszer egységessége megőrzésének szükségességéről

67. A dán, a német és a holland kormány előadja, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében közvetlen kapcsolat áll fenn a forrásadó alóli mentesség formájában biztosított adóelőny és ezen előnynek az ÁÉKBV-t megillető nyereség alapján a befektetőket terhelő azonnali adóztatás révén történő kiegyenlítése között. Ez a közvetlen kapcsolat még abban az esetben is fennmarad, ha az ÁÉKBV-k által a befektetők részére fizetett összegek alacsonyabbak a forrásadó alól mentesített osztalékok összegeinél. A 2008. május 20-i Orange European Smallcap Fund ítélet (C-194/06, EU:C:2008:289) és a 2008. november 27-i Papillon ítélet (C-418/07, EU:C:2008:659) szerint közvetlen kapcsolat állhat fenn még akkor is, ha egy adórendszerben alkalmazott adóelőnyt nem lehet teljes egészében kiegyenlíteni, vagyis ha a forrásadó alól mentesített osztalékok hiánytalanul továbbosztásra kerülnek. Másfelől, a német kormány szerint ez a közvetlen kapcsolat akkor is fennmarad, ha két különböző adóalany érintett, amint azt a Bíróság ítélkezési gyakorlata is alátámasztja.

68. A Fidelity Funds, az NN (L) SICAV és a Bizottság ellentétes véleményen vannak. A Bizottság úgy véli különösen, hogy egyfelől a belföldi illetőségű ÁÉKBV befektetőire alkalmazott adóalap nem egyezik meg a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére kifizetett részvények forrásadójára alkalmazott adóalappal, és a forrásadó nem elegendő a belföldi illetőségű ÁÉKBV-eket a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k befektetőihez képest megillető előnyök kiegyenlítésére. Másfelől a Bizottság megjegyzi, hogy valamely dániai illetőségű magánszemély vagy társaság, amely részesedéssel rendelkezik egy külföldi illetőségű ÁÉKBV-ben, a külföldi illetőségű ÁÉKBV-n keresztül szerzett nyeresége után adót köteles fizetni, függetlenül attól, hogy az említett szervezet Dániában a dán társaságoktól szerzett osztalékok után forrásadó megfizetésére is köteles. Ez a gazdasági kettős adóztatás nem jelenik meg azon dániai illetőségű magánszemély vagy társaság esetén, amely a ligningslov 16C. §-a értelmében vett osztalékot fizető szervezetnek minősülő, belföldi illetőségű ÁÉKBV-ben rendelkezik részesedéssel. Az említett ÁÉKBV-eket megillető előnyt nem egyenlíti ki a dán szabályozás egyetlen más eleme sem.

69. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó megszilárdult ítélkezési gyakorlat, hogy ahhoz, hogy az adószabályozás koherenciájának megőrzése igazolhassa valamely mozgási szabadság korlátozását, az szükséges, hogy közvetlen kapcsolat legyen megállapítható az adott adóelőny és az ezen előnynek valamely meghatározott adóteherrel történő kiegyenlítése között, és e kapcsolat közvetlen jellegét a szóban forgó szabályozás által követett célra tekintettel kell megállapítani.³⁴ Egyébként az adórendszer egységességének megőrzésén alapuló érvet kizárólag egy és ugyanazon adórendszer vonatkozásában kell megvizsgálni.³⁵

33 Mindenesetre emlékeztetek arra, hogy az alapügyben a 16C. § szerinti dániai illetőségű alapok mentessége azon alapul, hogy a dán adóügyekért felelős miniszter gyakorolta az őt megillető jogosultságot (lásd a jelen indítvány 6. pontját).

34 Lásd többek között: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 51. pont); 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 92. pont).

35 Lásd: 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítélet (C-190/12, EU:C:2014:249, 94. pont).

70. A 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítéletben (C-303/07, EU:C:2009:377, 73. pont), a 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítéletben (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 52. pont) és a 2014. április 10-i Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company ítéletben (C-190/12, EU:C:2014:249, 93. pont) a Bíróság megállapította a közvetlen kapcsolat hiányát, azzal az indokkal, hogy az ezen ügyekben szereplő osztalékok forrásadó alóli mentesítése nem függ attól a feltételtől, hogy a társaságoknak, a befektetési alapoknak vagy az érintett ÁÉKBV-knek az általuk kapott osztalékokat tovább kellene osztaniuk, valamint hogy ezen osztalékoknak az említett társaságok és szervezetek befektetői szintjén történő adóztatásának lehetővé kellene tennie a forrásadó alóli mentesség kiegyenlítését.

71. Amint azt már más indítványokban kiemeltem,³⁶ a Bíróság tehát a továbbiakban már nem zárta ki – amint ezt a fent hivatkozott három ítélet is kiválóan alátámasztja –, hogy a közvetlen kapcsolat fennállására vonatkozó feltétel akkor is teljesülhet, ha az adott adóelőny és az ezen előny kiegyenlítésére szolgáló adóteher nem egyetlen és azonos adóalanyra vonatkozik.

72. A jelen indítvány 70. pontjában hivatkozott három ítélet alapját képező nemzeti szabályozásokkal ellentétben, amint arra a fentiekben már rámutattam, a dán rendszer a belföldi illetőségű ÁÉKBV-k mentességét attól a feltételtől teszi függővé, hogy tényleges vagy technikai minimális osztalékfizetésre került-e sor a befektetők részére, amelyek az említett szervezetek által a nevükben levont adóelőleg fizetésére kötelesek. A belföldi illetőségű ÁÉKBV-k részére ily módon, a forrásadó alóli mentesség formájában biztosított adóelőnyt tehát az említett, az e szervezetek által a befektetők szintjén továbbosztott osztalékok megadóztatása ellensúlyozza.

73. A Bizottság lényegében azt állítja, anélkül hogy alapjaiban kétségbe vonná az ilyen kapcsolat fennállását, hogy a 16C. § szerinti belföldi illetőségű alapok részére biztosított előnyt nem ellensúlyozza részben vagy egészben a befektetők szintjén történő adóztatás, így bizonytalanná válik az adórendszer koherenciája.

74. Megjegyzem azonban, hogy nem következik a Bíróság ítélkezési gyakorlatából a Bizottság által ismertetett feltétel, amely szerint az adóztatásnak teljes egészében ellensúlyoznia kellene a biztosított adóelőnyt, továbbá a Bizottság ebben az értelemben egyetlen precedensre sem hivatkozott.

75. Valójában ezen ítélkezési gyakorlatból általánosabban az következik, hogy a biztosított adóelőny és az adott adóteher közötti elvárt közvetlen kapcsolat nem annyira e két elem közötti többé-kevésbé pontos számtani arány eredménye, sokkal inkább jogi jelleggel bír. Ez a megközelítés egyébként könnyen érthető, mivel a kapcsolat közvetlen jellegét, amint arra már rámutattam, a nemzeti szabályozás célkitűzése alapján kell vizsgálni. Így sokkal inkább az adóelőny és az adóteher belső logikájának vizsgálatáról, nem pedig az ezen adóteher kiegyenlítő hatásának tényleges és teljes körű számításáról van szó.

76. A Bíróság néhány alkalommal kétségtelenül kimondta, hogy valamely kapcsolat közvetlen jellege a levonhatóságot, vagyis az adóelőny és az adóztatás közötti „szoros kétirányú összefüggést” jelenti.³⁷

³⁶ Lásd: a Columbus Container Services ügyre vonatkozó indítványom (C-298/05, EU:C:2007:197, 189. pont) és a Bizottság kontra Portugália ügyre vonatkozó indítványom (C-493/09, EU:C:2011:344, 38. pont).

³⁷ Lásd: 1995. augusztus 11-i Wielockx ítélet (C-80/94, EU:C:1995:271, 24. pont); 2002. október 3-i Danner ítélet (C-136/00, EU:C:2002:558, 41. pont); 2002. november 21-i X és Y ítélet (C-436/00, EU:C:2002:704, 53. pont); 2008. február 28-i Deutsche Shell ítélet (C-293/06, EU:C:2008:129, 39. pont); 2009. január 22-i STEKO Industriemontage ítélet (C-377/07, EU:C:2009:29, 53. pont).

77. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy ez a pontosítás lényegében olyan összefüggésekben fogalmazódott meg, amelyekben az volt a hangsúlyos, hogy az adórendszer ezen ügyekben hivatkozott koherenciája nem egyetlen és azonos adórendszeren belül valósult meg, hanem ezt a koherenciát átvitték egy másik szintre, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény szerződő államaiban alkalmazandó szabályok viszonyosságának szintjére.³⁸ Másfelől ezen ítéletek egyike sem utal arra, hogy az említett „szoros kétirányú összefüggés” a nyújtott adóelőny mértéke és az említett előny ellensúlyozására szolgáló adóteher összege közötti teljes egyezőséget jelenti.

78. Emellett a korlátozás elfogadásához még az is szükséges, hogy az az adórendszer koherenciájának megőrzésére irányuló célkitűzés szempontjából megfelelő és arányos legyen.

79. E tekintetben hajlamos vagyok elismerni, amint azt a dán kormány is hangsúlyozza, hogy a forrásadó alóli mentesség formájában megjelenő adóelőny és a felosztott nyereség azonnali megadóztatásával történő ellensúlyozása közötti közvetlen kapcsolat megszűnne, ha ezt az előnyt azon ÁÉKBV-k számára is biztosítani kellene, amelyek nem vállalják nyereségük rendszeres felosztását.

80. Ugyanakkor, mivel a Dán Királyság elismerte, hogy a külföldi illetőségű ÁÉKBV-k önként eleget tehetnek a dán szabályozásban meghatározott osztalékfizetésre vonatkozó feltételeknek, és ezáltal érvényesen a „16C. § szerinti alapnak” minősülhetnek, a Bizottsághoz hasonlóan nem látok olyan indokokat, amelyek alapján ezek a szervezetek ne részesülhetnének forrásadó alóli mentességben, feltéve hogy e tagállam adóhatóságai, e szervezetekkel teljeskörűen együttműködve, biztosítják, hogy ez utóbbiak ugyanannyi adót fizessenek, mint amit a 16C. § szerinti dán alapoknak adóelőlegként az e rendelkezés alapján számított minimális osztalék után vissza kell tartaniuk. Véleményem szerint egy ilyen intézkedés a jelenlegi rendszerhez képest kevésbé korlátozó lenne, anélkül, hogy érintené annak feltételeit és belső koherenciáját.

81. Mivel az alapügyben úgy tűnik, hogy a Fidelity Funds az alapügyben szereplő adóévekben még fenntartó jelleggel sem próbált megfelelni a dán 16C. §-ában előírt minimális osztalékfizetés követelményeinek, úgy vélem, hogy keresetének még a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó pozitív válasz ellenére sem lehet helyt adni.

Véggöveztetés

82. A fentiekben kifejtett megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az Østre Landsret (keleti fellebbviteli bíróság, Dánia) előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésére a következő választ adja:

Az EK 56. cikket (jelenleg EUMSZ 63. cikk) úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétben az alapeljárásban szereplőhöz hasonló tagállami adórendszer, amely alapján az említett tagállamban illetőséggel rendelkező, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások mentesülhetnek a tagállambeli illetőségű társaságoktól kapott osztalék után fizetendő forrásadó alól vagy azért, mert a forrásadó levonását ellensúlyozandó, ténylegesen minimális osztalékot fizetnek tagjaiknak, vagy technikailag minimális osztalékfizetés kerül kiszámításra, amely után a fizetendő forrásadót a vállalkozás tagjaira vonatkozóan levonják, miközben az azonos jellegű külföldi illetőségű átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokat a dán társaságoktól származó osztalékok után forrásoldalon megadóztatják.

³⁸ Lásd:1995. augusztus 11-i Wielockx ítélet (C-80/94, EU:C:1995:271, 24. pont); 2002. október 3-i Danner ítélet (C-136/00, EU:C:2002:558, 41. pont); 2002. november 21-i X és Y ítélet (C-436/00, EU:C:2002:704, 53. pont).